

ODGOJNA ULOGA KATOLIČKE CRKVE I NJEZIN PRIKAZ U MEDIJIMA U BIH I HRVATSKOJ

MARIJA HERCEG

SAŽETAK

Mediji su danas glavni pokretač i informator društva. Njihova svrha je mnogostruka, te prodiru u sve sfere javnoga života. Iako predstavljaju prozor u svijet zabave, putovanja, novca, show business-a, uspjeha, pregršta informacija, u današnjem odgoju i obrazovanju mladih uloga medija je ambivalentna. Koliko daleko seže sloboda medija i u kojoj mjeri ta sloboda ugrožava slobodu pojedinca na potpunu privatnost, neinformiranost i vlastito, nenametnuto mišljenje o ljudima, stvarima i pojavama? Postoji li sučeljavanje medija i Katoličke crkve (čije se odgoj smatrao vrijednom karikom društva) u odgoju i obrazovanju djece i mladih?

Ključne riječi: Katolička crkva, vrednote, odgoj, mediji

UVOD

Iako postoje značajne odrednice medija koje mogu obogatiti život pojedinca, bilo dodatnom i iscrpnom naobrazbom, sviješću o zbivanjima oko njega i u svijetu, savjetima i uputstvima u svim djelatnostima, nizom načina za provođenje dokolice, zabavom itd, uloga u odgoju djece je toliko kritična i predmet je brojnih istraživanja da sve prednosti padaju u drugi plan.

Pristustvo religije u medijima i prikaz čovjeka kao bića vjere, se sve više iskorjenjuje iz medija i javnog života uopće. U središtu modernog svijeta je čovjek, njegove potrebe, želje, slobode, mogućnosti, dok je u antici središte zbivanja, društva i svijeta bila religija, bog, vjera i crkva.

Crkva čovjeka uči da ograničava vlastitu slobodu te se time kontrolira, jer sve što mu je na svijetu dostupno nije uvijek i dobro za njega. Tegobe, nevolje i žalosti po učenju Crkve čovjeka jačaju i oblikuju, te ih je jednako dobro proći kao i trenutke blagodati, radosti i raznih dobara. S druge strane, budući da je u modernom dobu čovjek cilj i središte svega, tako su i njegove želje, potrebe, mogućnosti središte svega. Cilj ovakvog čovjeka je užitek u svemu i svim sferama života, a cilj ovakvog društva je težnja da se čovjeku ugodi.

Sloboda medija je tako s vremenom postajala sve veća i veća, te ne postoji nešto što se čovjeku ne može, ne smije ili ne preporuča predstaviti ili prikazati, jer je on sam cilj i može što hoće. Ovdje dolazi do sukobljavanja Crkve i modernih medija, budući da postoji razilaženje u načelima te se svaka strana bori za ono kome je namjenjena – čovjek.

Cilj ovo rada je uočiti načine i učinke medija na mlade općenito, te u hrvatskom i bosanskohercegovačkom društvu, spomenuti načine zdravog odgoja mladih i predstaviti analizu odgoja u modernom dobu i u antici, predstaviti područja sukobljavanja Crkve i medija, te načine postizanja i težnje idealnom odgoju mladih u moderom društvu.

Ovaj rad na prvom mjestu ističe mjesto vjere u poretku vrijednosti današnjeg čovjeka te s tog gledišta razmatra odgoj mladih u kojem vjera ima utjecaj i u kojem nema nikakva utjecaja ili se taj utjecaj zanemaruje. Zatim sagledava ulogu medija i crkve u hrvatskom društvu, u kojem je Katolička vjera

jedna od bitnih odrednica hrvatskog identiteta te u ratom opterećenom bosansko-hercegovačkom društvu gdje je uloga medija i religije od iznimne važnosti za postizanje zdravog međuvjerskog dijaloga i trajnog mira, međusobnog povjerenje i tolerancije.

1. VJERA KAO VREDNOTA HRVATSKOG DRUŠTVA

Vrednote kao kategorije po kojima čovjek određuje sebe i poima svijet oko sebe, ne mogu se generalizirati, te ne vrijede jednako za svakoga. Po nekom vlastitom sustavu vrednota svaki čovjek uređuje i vodi svoj život. Možemo reći da postoje neke vrednote koju su općenito prihvaćene u današnjem vremenu: sloboda, ljubav, vrijednost, pravednost, istina, mir, ljudsko dostojanstvo, obitelj, djeca, religija, posao, dobri stambeni uvjeti, hrana, odjeća, zdravlje, čist okoliš itd.

Budući da predmeti ljudskog štovanja i obožavanja mogu biti različiti, različito je i poimanje vjere, pa i religije od čovjeka do čovjeka, pokatkada on sam toga i nije svjestan. Nekima je predmet poštivanja svoja loza, preci, ljubimci, stranka, domovina, uspjeh, društvo, neki obožavaju idole, predmete o kojima im ovisi uspjeh u nekom natjecanju, poslu i sl. Neki ljudi vjeruju da im novac mjenja život na bolje, samim tim oni boga vide u novcu. Erich Fromm u svojoj knjizi „Imati ili biti“ kaže: „... pitanje ne glasi religija — da ili ne? već kojavrsta religije? — hoćeli to biti ona koja unapređuje ljudski razvitak, razotkriva specifične ljudske snage, ili ona koja paralizira rast čovjeka... jer mi smo ono što poštujemo, a ono što poštujemo je ono što motivira naše ponašanje. (3; 147)

Na nedvojbenu ulogu Crkve u odgoju i poučavanju dobru načinu života upućuje i sv. Pavao u poslanici Galaćanima: Hoću reći: po Duhu živite nećete ugađati požudi tijela! Jer tijelo žudi protiv Duha, a Duh protiv tijela. Doista, to se jedno drugomu protivni da ne činite što hoćete. (. . .) A očita su djela tijela. To su: bludnost, nečistoća, razvratnost, idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstva, svađa, ljubomor, srdžbe, spletkarenja, razdori, strančarenja, zavisti, pijančevanja, pijanke i tome slično. (. . .) Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost. Protiv tih nema zakona. (Gal 5, 16 – 23)

Iako Katoličanstvo nije istovjetno s moralom, mora se pridati posebna važnost etičkom odgoju Katoličke Crkve te njen doprinos moralnoj dimenziji čovjeka. Prema Anti Vukasoviću pojedinac živeći u kršćanskoj zajednici postaje dio njezine kulture. U njoj stječe moralna iskustva, moralne spoznaje, uvjerenja i stavove, navike moralnog ponašanja i djelovanja. (4) Iz Katoličke obitelji ili bilo koje zajednice u kojoj se gaji Katolička vjera proizlazi moralno osvješten čovjek koji ne pada lako pod utjecaj bilo kojeg drugog odgojnog čimbenika čiji se stavovi kose sa stavovima Katoličke crkve. Hrvatski znanstvenik Josip Baloban kaže sljedeće: „Hrvatski se čovjek, kako u braku i obitelji tako osobno i u društvenim sferama, mora opredijeliti između kršćanskih i humanih ideala – koji promiču ispravan odnos prema Bogu i čovjeku – s jedne strane i nekih kratkoročnih ideala poput novca, profita pod svaku cijenu, nerada i ljenčarenja, sebičnosti, življenja na površini, zabave i neznanja s druge strane.“ (2; 793??)

Moderno, hedonistički orijentirano društvo, čovjeku napretek, na svim područjima života, te obilato nudi kratkoročne ideale, zaslijepljujući ga pritom i udaljujući od njegovih osobnih vrijednosti. Iako je obitelj i dalje važna današnjem Hrvatu, promicanje ugađanja sebi, sebeljublja, upravo putem kratkoročnih ideala, on više ne ostavlja mjesta altruizmu općenito, pa tako ni vlastitoj obitelji.

Još o karakteristikama modernog društva i njegovim vrijednostima kaže Erich Fromm u djelu „Imati ili biti“: „Naše najviše vrijednosti su: biti jači od drugog, biti pobjednik, osvojiti druge i izrabljivati ih. Te se vrijednosti poklapaju s našim idealom »muškosti«: muškarac je samo onaj tko se može boriti i osvajati, a onaj tko nije dovoljno jak da se služi svojom snagom je slab, tj. nije muškarac.“ (3; 156) Katolička vjera preporučuje trpljenje zajedno sa ljubavlju prema drugima, što je posve oprečno sekulariziranom društvu u kojem je trpljenje nauštrb sebe i svoga nedopustivo i sablazno. Brak kao institucija podrazumijeva trpljenje, podnošenje, nereagiranje usred nesuglasica i učestalih svađa, upravo radi dobrobiti djece, a instinkt majke je i kod životinjskog svijeta navodi ju da odvaja od svojih usta kako bi najprije nahranila djecu.

Hrvat, Katolik, svoju osobnost razvija najprije putem obitelji, stoga mu je obitelj u vrhu ljestvica prioriteta, međutim Katolička vjera kojom su obitelji prožete u svrhu dobrog oblikovanja ličnosti, moralnog i etičkog sazrijevanja, te važnim djelom odgoja djece, jako je bitan element svake obitelji. Današnje društvo čovjeka uči da ugada sebi, oblikuje sebe i pomaže sebi, no u životnim tegobama i situacijama kad se radi, primjerice, o raznim ovisnostima, teško čovjek može pomoći sam sebi, jer se radi o mukotrpnom nadvladavanju vlastite volje i nagona. Ovdje može pomoći snaga duhovnosti i utjeha koju čovjeku može pružiti vjera. A osim ovih životnih nedaća, mnoge druge, ničijom voljom ili djelovanjem izazvane, nego kao da su „pale s neba“, siromaštvo, gubitak voljenih osoba, neuspjeh, bolesti itd, rijetko traže utjehu u čovjeku, nego posežu za čudima putem vjere. Ovakve situacije čovjeku izazivaju očaj, beznađe, želju za smrću i samoubojstvom, misleći da ne postoji svrha života. Ovo upućuje na to da čovjeku Bog ne treba kad mu dobro ide, kad „smatra“ da ima kontrolu nad svojim životom, a kad se dogode nemile stvari, rijetko kad pravu utjehu možemo tražiti u ljudskom biću.

Sa stajališta Katoličke crkve gospodarska kriza u uskom je srodstvu s krizom vjere i vrijednosti u današnjem društvu. Stoga je na čovjeku glavno težište promjene, počevši od sebe, te zatim prenoseći prave vrijednosti ili one koje on sam promiče, na svoje najbliže, a zatim upornošću, hrabrošću i snažnim duhom, iz ovih promjena proističu i promjene cijelog društva.

2. MOĆ MEDIJA U ODGOJU SUVREMENE MLADEŽI

Budući da su današnji mediji okrenuti čovjeku potrošaču, radije nego informatori društva i prenositelji istine u svijetu, misija im nije promicati vrijednosti i učiti ga pravilnom i zdravom životu, nego – prodati, što prije i što više. Budući da šok u bilo kojem području medijima znatno povećava gledanost, djeci se televizijski sadržaj rijetko ispravno filtrira, tako da ona taj šok poimlju posve drugačije, a ona kojima razvojem nije ponuđen moralni odgoj, životne vrijednosti itd, takvi sadržaji uglavnom prouzrokuju *copycat* efekt. Odgojni roditelj u takvom društvu s takvim medijima mora ulagati mnogo više truda, rada i drastičnih mjera da bi svoje dijete poučio pravim moralnim i etičkim vrijednostima. Katolička vjera u tom znatno pomaže, iako se njena slika u posljednje vrijeme redovito iskrivljuje putem medija.

Religija se po medijima počesto izrugiva, budući da se njen temelj ne može opravdati, te se vjera ne može empirijski dokazati, a sama po sebi promiče vrijednosti koje današnjem društvu sve više postaju nejasne i nevažne. Mediji potiču zabavu, ugodu, sebeljublje, samopouzdanje, novac, kupnju, kocku, itd, dok crkva s druge strane potiče altruizam, ljubav, pouzdanje u Boga, sabranost u vjeri umjesto zabave, vlastitu kontrolu koja iziskuje snažnu ličnost i vjeru, trpljenje za obitelj, Boga, domovinu ili sveopće dobro itd. Budući da mu danas na raspolaganju stoje svi mogući oblici zabave i svjetovnih užitaka, da bi čovjek razvio razumnu i svjesnu, etički i moralno odgojenu ličnost, mora sve češće posezati za izvorima duhovnosti, te radu na duhovnoj dimenziji vlastite osobe.

Erika Prijatelj, jasno izjavljuje da se od starog do modernog doba intelektualni i kulturni vidokrug promjenio iz teološkog u imanentno antropološki u kojem se fokusira na ljudsko biće za razliku od fokusa Boga u antici. (1; 283)

Sa globalizacijom, hedonistički orijentiranim medijima, sekularizacijom i napretkom društva koje sve više vjeru potiskuje na posljednje pozicije u ljestvici svojih prioriteta, religija bi trebala jasno i učestalo progovarati i svojim porukama nadglasati druge odgajatelje populacije.

Iako, prema E. Prijatelj, religijske hijerarije suočene s radikalnom retorikom, osciliraju između zamjerki, zavjetovane šutnje i stida (1; 289) , njihovo pojačano djelovanje i glas u medijima je današnjem društvu prijeko potreban. Poruka Pape na svjetski dan sredstava društvenih komunikacija glasi: Sve veća dostupnost novih tehnologija zahtijeva i veću odgovornost onih koji su pozvani navještati Riječ, ali isto tako traži od njih da budu sve više motivirani i učinkoviti u svoj djelovanju. Svećenik se nalazi na pragu novog doba, jer, koliko više suvremene tehnologije budu stvarale sve

dublje odnose na velikim udaljenostima, a digitalni svijet širio svoje granice, toliko će više biti pozvan odgovoriti na taj izazov u svojem pastoralnom radu, proširujući opseg svoga djelovanja kako bi medije sve djelotvornije stavio u službu Riječi“. (5; 1)

Iako odgoj predstavlja autoritete, a vrhovni autoritet Katoličke Crkve je Bog, treba razumijeti da po nauku Crkve sve što je dobro za nas kao ljudska bića dobro je i Bogu, te ispunja Njegovu Volju. Iz ovog proizlazi da je Bogu „u interesu“ da živimo po zapovjedima i po Njegovoj Volji, što je istovremeno i za dobrobit nas samih.

Budući da su mediji pristutni u svim današnjim obiteljima, velik je njihov utjecaj na odgoj djece i mladih. Razlog tome je što je odgoj sve teži u vrijeme stresnog i užurbanog načina života, socijalne i financijske krize, djeci se posvećuje manje vremena te su ona sve više prepuštena na milost i nemilost medija i društvenih komunikacija, te ostalih vidova odgoja. Pritom, ne treba zaboraviti da su mediji sve manje cenzurirani, podobnost njihovog sadržaja se nepravilno određuje, te djeca u satima u kojima im nedostaje roditeljske prisutnosti i brige, bivaju izložena različitim sadržajima koji drastično mjenjaju njihov razvoj i ponašanje.

S obzirom na primjere zatvaranja nekih zapadnoeuropskih društava prema drugom i drugačijem, može se zaključiti da ovdje veliku ulogu ima vjera. Jedan primjer za ovo je ismijavanje proroka Muhameda u Danskoj putem satiričnih crteža, zatim zabrana nošenja burke (veo koji pokriva lice islamske žene, osim očiju) te drugih religijskih simola u javnosti u Francuskoj, nemili teroristički događaj na norveškom otoku Utoya, konzervativnog počinitelja koji se protivio otvaranju norveškog društva imigrantima islamske vjeroispovijesti. Iako je većina ovih događaja zasnovana na islamofobiji koja je uzela maha u Europi osobito nakon napada na Svjetski trgovni centar u New Yorku, vidljivo je da neka zapadnoeuropska društva pokazuju odbojnost prema religioznosti i isticanju vjere općenito. Mnogo razloga za ovo leži u medijskim prikazima različitih religija, fanatizmu koji prouzrokuje predrasude prema bilo kakvim religioznim simoblama, obilježjima, štovanju, prakticiranju, vjerovanju itd.

Djeca i mladi, posebno tinedžerske dobi nastoje biti u trendu te pratiti modu, jer bi u protivnom njihova popularnost u očima njihovih vršnjaka opala, a popularnosti se daje osobita važnost budući da u ovo vrijeme još nije formirana stabilna i nepokolebljiva ličnost mladog čovjeka. Mediji osobito iskorištavaju ovu „nestabilnost“ uvjerenja i ciljeva mladih te im nameću raznolik sadržaj od kojeg veliku većinu snažna odrasla ličnost ne bi prihvatila. Na ovaj su način mediji prigrabili odgovornost u odgoju mladih od dosadašnjih bitnih čimbenika: obitelji, škole i crkve.

U današnjoj medijskoj gramzivosti, potrebno je da se i obitelj prilagođava i prestrukturira kako bi spoznala da je odgoj djece sve zahtjevniji te da je potrebno ponovno uspostaviti i naglasiti prioritete te djecu staviti najprije pod svoju kontrolu, pri tom imajući u vidu da se okolina mjenja u skladu s novim dobom i da se nekim naznakama globalizacije i novih tehnologija ne može umaći. No, isto tako, postaje jasno da i odgoj zahtjeva drastičnije mjere kako bi produkt odgoja bio moralno, etički i nadasve duhovno potkrijepljen čovjek, koji će u potrošački orijentiranom svijetu razmišljati i djelovati po svom vlastitom duhu te po temeljnim vrijednostima usvojenima u ranoj mladosti.

4. PRIKAZ VJERSKIH ZAJEDNICA I VJERSKIH AUTORITETA U MEDIJIMA U BIH

Bosni i Hercegovini, državi sa tri glavne religije na kojima je zasnovana svakodnevica većine građana, zbog netrpeljivosti ili tolerancija u predratnom i poslijeratnom razdoblju, nameće se odlika multikulturnog ili multireligijskog društva, te takav status ima i diljem svijeta, iako u stvarnosti to ne mora biti tako.

Zbog različitih priroda ove tri religije, te zbog ratnih stradanja, krivaca za ratne zločine na području Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu BiH) netolerancija, animozitet, verbalno vrijeđanje i fizički napadi, sve su češća pojava na ovim prostorima od završetka rata. Ponekad se zbog učestalosti ovakvih sukoba smatra da rat u BiH i dalje traje, no ne u vidu krvavih obračuna.

Posebna se pozornost pridaje odgoju mladih u ovakvom okruženju te se zapaža odgoj djece rođene po završetku rata, ukoliko ova djeca pokazuju odbojnost i netoleranciju prema djeci pripadnicima druge nacije ili religije. Gubitak člana obitelji u ovom ratnom stradanju još više povećava konvektivnost i zatvorenost djece prema multikulturalnom društvu. No, i dalje je glavna karika i težište odgoja u roditeljima, od kojih se traži da djecu odgajaju u duhu poštivanja drugog i drugačijeg, bez obzira na vlastita specifična iskustva.

Mediji u BiH su pod povećalom javnosti koja traga i osluškuje uvrede, omalovažavanja, predrasude vezane za drugu naciju, religiju, ili neku drugačiju kulturnu pozadinu. Težište međuvjerskog dijaloga i suživota više različitih kultura na području BiH velikim dijelom leži na području medija.

Od 15. prosinca do 10. siječnja 2007, vršio se monitoring (4; 13) izvještavanja medija u periodu najvećih blagdana za sve tri religije i judaizam, Kurban-bajrama, Božića po gregorijanskom i julijanskom kalendaru, te Hanuke. Kriterij u izboru medija napravljen je po principu njihovog tiraža i utjecanja na javno mnijenje. Kod pisanih medija napravljen je i teritorijalni i nacionalni (etnički) balans kako bi srazmjerno bila pokrivena tri konstitutivna naroda, odnosno tri religijske tradicije. Prema ovom monitoringu pozicija religije u bosanskohercegovačkim medijima nije jasno određena niti je dovoljno naznačen multireligijski karakter društva. U većini medija religije se obrađuju isključivo separatno, sa više ili manje tolerancije prema «onom drugom». Izuzetak su specijalne emisije na javnim TV-servisima, u kojima su različite monoteističke religije smještene u iste emisije, ali po prilozima također separatno obrađene. Jedina emisija koja istinski njeguje međureligijski dijalog emitira se na BH Radiju 1 – Vjerski program. (4; 15)

Budući da se religija usko veže s nacionalnom pripadnošću i BiH, tako se i prikaz Katoličke crkve u BiH veže s hrvatskim stanovništvom na ovom području.

Krajem ožujka 2007, vlasništvo nad Hercegovačkom televizijom Mostar, preneseno je na tri zapadnohercegovačke županije u kojima su Hrvati većina. Time su, kako ističe uredništvo ove televizije, Hrvati konačno dobili svoju televiziju. Hercegovačka televizija Mostar nema u redovnoj shemi vjerske programe, ali povremeno prenosi prvenstveno Katoličke mise povodom nekih važnijih događaja ili pravi specijalne emisije s Katoličkim poglavarima. (4; 54)

Budući da crkva treba biti prisutna u medijima kako u Hrvatskoj tako i u BiH, ipak poštujući zavjetovanu šutnju i ne uplićući se u područja u kojima može izazvati sablazan i otuđenje većine, ona mora prilagoditi i svoj rad ubrzanom rastu medija i prilagodavanju svakodnevce njihovoj snazi, sveprisutnosti, velikim fondom lako dostupnih informacija itd.

Ovo potkrepljuje i izjava mr. sc Zoran Zekić u publikaciji „Mediji i religija“ : „za afirmaciju vjere potrebni su suvremeni mediji kako bi se brže dospjelo do većeg broja ljudi i bilo prisutno u medijima o kojima je suvremeni čovjek itekako ovisan. Radio po svojoj naravi, po nekim mišljenjima, najbolji je elektronski medij za prijenos bogoslužja, uz prikladne komentare stručne osobe, dok je televizija daleko moćniji medij koji donosi sliku događaja.“ (4; 241)

Kako Katolička crkva po prirodi nastoji doprijeti do svakog čovjeka, nudeći mu spasenje, elektronski mediji danas posebno mogu pridonijeti ovoj misiji Katoličke crkve, odgovarajući pritom i na kritike, prozivanje i izrugivanje Katoličkim vrijednostima u svim medijima.

ZAKLJUČAK

Katolička vjera se smatra jednom od odrednica hrvatskog identiteta, dok je u BiH iznimno važan njen utjecaj, s ozbirom na položaj Hrvata u bosansko-hercegovačkom društvu, ali i težnje međureligijskom dijalogu, osobito suživotu mladih različitih vjeroispovijesti i toleranciji drugog i drugačijeg.

Dok mediji sve više pomiču granice obazrivosti na ciljanu publiku, te nude sve oblike sadržaja brzo i lako, pritom mareći više na popularnost, gledanost i širu publiku, nego na etičku dimenziju, sadržaj

koji promoviraju te osjetljivost i prilagodljivost mladih informacijama koje dobivaju, uloga Crkve i crkvenih medija zatjeva sve veću prilagodbu ovoj gramzivnoj ekspanziji medija, te njen autoritet u odgoju mladih dolazi u pitanje.

Sa sve većim utjecajem medija na društvo i mlade, i Katolička crkva bi trebala povećati svoje djelovanje na ovom polju, pojačati svoj glas, napraviti ravnotežu između zavjetovane šutnje i širenja Božje riječi te promovirati svoje vrijednosti za dobrobit hrvatskog i šireg kršćanskog svijeta.

Posebno težište odgoja je u roditeljima i njihovom svjetonazoru, prioritetima te naglasku na moralnim i etičkim vrijednostima koje prenose na djecu, pri tom ih manje ili više drastično kontrolirajući na području izloženosti medijima, te im različitim zabranama, razgovorima te vremenu provedenom s njima osiguravaju bezbrižno djetinjstvo u sve većoj okupaciji medija i hedonističkog načina života kojeg promoviraju

LITERATURA

- [1] PRIJATELJ, Erika, *How Do the Media Affect the Image of God and the Ideas about Religion?*, University of Ljubljana, Faculty of Theology, Poljanska cesta 4, p. p. 2007, SI-1001 Ljubljana, Review Paper UDC 2-14: 316. 774 Received January 1st, 2010
- [2] BALOBAN, Josip, *Vrednote u Hrvatskoj između deklarativnog i stvarno življenog*, UDK 17. 022. 1 (497. 5) : 2-42 Pregledni članak, hrcak.srce.hr/file/35455
- [3] FROMM, Erich, *Imati ili biti?*, New York 1976, web izvor: <http://ponude.biz/knjige/e/Erich%20Fromm-imati%20ili%20biti.pdf>
- [4] VUKASOVIĆ, Ante, *Tri najvažnija odgojna čimbenika*, Zov rodnih ognjišta 1998. br. 1, 17. 02. 2009. preuzeto 29. 03. 2013. sa: http://www.kucice.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=188:tri-najvanija-odgojna-imbenika&catid=30:za-bolji-i-sretniji-ivotni-put&Itemid=75
- [5] Skupina autora, „Mediji i religija“. - Sarajevo : Fondacija Konrad Adenauer e. V. , Predstavništvo u Sarajevu, 2007. - 273 str. , *Bilješka o autorima: str. 269-271*
- [6] Poruka pape Benedikta XVI. na Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija, 16. svibnja 2010.

MARIJA HERCEG

REPRESENTATION OF THE CATHOLIC CHURCH IN THE MEDIA IN CROATIA AND BOSNIA AND HERZEGOVINA

SUMMARY

Nowadays the media are the society's main initiator and informant. Their purpose is multiple, pervading every sphere of public life. Although they represent window to the world of fun, travel, money, show bizz, success, whole lot of information, in today's upbringing and education of the young, the role of the media is ambivalent. How far does the freedom of the media reach and to what extent does this freedom endanger the right of the individual to complete privacy, lack of information and one's own opinion on people, things and phenomena? Does a confrontation of the Catholic church (whose upbringing was considered a valuable part of society) and the media exist in the upbringing and education of children and the young?

Key words: Catholic church, values, upbringing, media